

Погоджено
Рішення Ради з акредитації
Протокол від 30 червня 2009 р. № 6

Затверджено
Наказом НААУ
від 07 грудня 2010 р. № 122 -Я

**КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ,
ПОРЯДОК ТА ПРАВИЛА АТЕСТАЦІЇ
ПЕРСОНАЛУ З АКРЕДИТАЦІЇ**

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 1
			Всього сторінок 2

ЗМІСТ

1. Сфера застосування
2. Терміни та визначення
3. Загальні положення
4. Вимоги до персоналу з акредитації
5. Порядок підготовки аудиторів, експертів
6. Порядок проведення атестації
7. Порядок оформлення, реєстрації і видачі сертифікатів
8. Підтримання належного рівня компетентності
9. Скасування сертифікату аудитора з акредитації
10. Додаткові вимоги до персоналу з акредитації в галузі будівництва та будівельних матеріалів
11. Додаткові вимоги до персоналу з акредитації в галузі дорожніх транспортних засобів

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 2
			Всього сторінок 10

1. Сфера застосування

Кваліфікаційні вимоги до персоналу з акредитації, порядок та правила його підготовки та атестації (далі-Документ) розроблено Національним агентством з акредитації України (далі-НААУ) на виконання положень 6,7 Закону України “Про акредитацію органів з оцінки відповідності”.

Документ є обов’язковими для персоналу з акредитації, який залучається до проведення робіт з акредитації органів з оцінки відповідності (далі-ООВ).

Сфера застосування Документа поширюється на НААУ, Раду з акредитації, Технічний комітет з акредитації (далі - ТКА), атестаційну комісію персоналу з акредитації (далі-Комісія) та персонал з акредитації.

2. Терміни та визначення

В Документі терміни вживаються у такому значенні:

Персонал з акредитації – головні аудитори з акредитації, аудитори з акредитації, експерти з акредитації, які зареєстровані у реєстрі персоналу з акредитації, що ведеться НААУ(далі – Реєстр НААУ), і залучаються НААУ для проведення робіт з акредитації;

Головний аудитор з акредитації – аудитор з акредитації, який несе повну відповідальність за визначені види діяльності з акредитації в якості керівника перевірки;

Аудитор з акредитації – фахівець, атестований НААУ для акредитації органу з оцінки відповідності як самостійно, так і в складі групи з перевірки;

Експерт з акредитації – фахівець у складі групи з перевірки, що має професійні спеціальні знання та досвід в певній галузі економіки, обізнаний з правилами проведення акредитації та нормативними документами за напрямками діяльності;

Реєстр НААУ - система даних персоналу з акредитації, яка ведеться НААУ.

3. Загальні положення

3.1 Розділи 4-9 Документу містять загальні вимоги до персоналу з акредитації.

3.2 Додаткові вимоги до персоналу з акредитації в галузі будівництва та будівельних матеріалів, дорожніх транспортних засобів містяться в розділах 10-11 Документа.

3.3 Офіційно визнаним в НААУ персоналом з акредитації є фахівці різних галузей економіки, які відповідають вимогам Документу та занесені до Реєстру НААУ.

3.4 Комісія атестує головних аудиторів та аудиторів з акредитації на право проведення за відповідною спеціалізацією одного або декількох видів робіт з акредитації, а саме:

- органів із сертифікації (далі – ОС) продукції, процесів та послуг (за напрямками галузей економіки, що визначаються при акредитації ООВ);
- *ОС систем менеджменту (за сферами діяльності для головних аудиторів (наприклад, ISO 9001 або ISO 14001) та за сферами діяльності (наприклад, ISO 9001 або ISO 14001) і напрямками галузей економіки, що визначаються при акредитації ООВ – для аудиторів);*
- ОС персоналу (за сферою діяльності);
- *інспекційних органів (за сферою діяльності);*
- *випробувальних лабораторій (за методами випробувань згідно галузі акредитації);*

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 3
			Всього сторінок 10

- калібрувальних лабораторій (за видами вимірювань);
- медичних лабораторій (за сферою діяльності).

Примітка. На атестованого аудитора може бути покладено виконання функцій керівника групи з перевірки.

3.5 Експерти заносяться до реєстру персоналу з акредитації на термін до **трьох** років та залучаються до участі у перевірках:

- ОС продукції, процесів та послуг (за напрямками галузей економіки, що визначаються при акредитації ООВ);
- **ОС систем менеджменту за напрямками галузей економіки, що визначаються при акредитації ООВ;**
- **ОС персоналу (за сферою діяльності);**
- випробувальних лабораторій (за **методами випробувань згідно галузі акредитації**);
- калібрувальних лабораторій (за видами вимірювань);
- **інспекційних органів** (за сферою діяльності);
- медичних лабораторій (за сферою діяльності).

3.6 Рішення щодо визнання сертифікатів аудиторів з акредитації, що видані органами з акредитації інших країн, приймається Комісією.

3.7 Порядок подання на розгляд заявки з комплектом документів, реєстрація та вилучення фахівців з Реєстру НААУ визначений у **методиці** управління персоналом з акредитації.

3.9 Реєстр НААУ ведеться згідно встановлених у НААУ процедур.

3.10 *Персонал з акредитації зобов'язаний підписати “Угоду про співробітництво”, в якій він зобов'язується дотримуватися вимог, процедур, встановлених*

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 4
			Всього сторінок 10

4. Вимоги до персоналу з акредитації

4.1 Вимоги до головних аудиторів

4.1.1 Головний аудитор повинен бути атестованим аудитором з акредитації.

4.1.2 Головний аудитор повинен мати здібності до керівної роботи та володіти знаннями з питання організації та проведення перевірок, а також мати вміння:

- планувати перевірку і забезпечувати результативне використання ресурсів під час її проведення;
- підбирати групу з перевірки, організовувати та спрямовувати роботу її членів;
- здійснювати керування та нагляд за діяльністю експертів;
- забезпечувати формування звітів членів групи з перевірки;
- попереджувати конфлікти, у разі виникнення, залагоджувати;
- складати та оформляти акт про проведення перевірки.

4.1.3 Головний аудитор повинен мати досвід участі не менш ніж у трьох перевірках ООВ в якості керівника групи з перевірки.

4.2 Вимоги до аудиторів з акредитації

4.2.1. Аудитор з акредитації повинен мати повну вищу освіту з відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) або щонайменше п'ятирічний стаж роботи у відповідній галузі економіки, у тому числі досвід принаймні дворічної практичної роботи за відповідним видом робіт з акредитації.

4.2.2 При неповній вищій освіті (бакалавр) або середній освіті аудитор з акредитації повинен мати не менше 10 років стажу роботи відповідного напрямку, у тому числі досвід принаймні дворічної практичної роботи за відповідним видом робіт з акредитації.

4.2.3 Аудитор з акредитації також повинен:

- бути ознайомленим з нормативно-правовими актами відповідної галузі економіки, нормативно-правовими актами, положеннями, методиками і процедурами з питань акредитації;
- мати досконалі знання методів та документів, що використовуються при проведенні робіт з акредитації;
- володіти спеціальними знаннями у сфері діяльності лабораторії в рамках галузі акредитації (для аудиторів з акредитації випробувальних, калібрувальних, медичних лабораторій);
- бути ознайомленим з технологією виробництва та технічними характеристиками процесів та послуг (для аудиторів з акредитації ОС продукції, процесів та послуг);
- мати підготовку щодо проведення перевірки систем **менеджменту**, володіти принципами та методами управління систем **менеджменту** (для аудиторів з акредитації ОС систем **менеджменту**);
- володіти відповідними технічними знаннями у визначеній сфері діяльності (для аудиторів з акредитації ОС персоналу та інспекційних органів);
- бути незалежним від будь-яких комерційних, фінансових, інших тисків чи конфліктів інтересів;
- не надавати консультації, які могли б завадити їх неупередженості у процесі акредитації і прийнятті рішень.

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 5
			Всього сторінок 10

4.3. Загальні вимоги до аудиторів.

4.3.1 Аудитор повинен мати особисті якості, які необхідні при виконанні робіт з акредитації, а саме:

- бути неупередженим, дипломатичним, комунікабельним;
- володіти логічним мисленням, вміти логічно висловлюватись, зокрема в письмовому виді;
- дотримуватись професійної етики;
- бути впевненим, діяти та працювати незалежно під час співпраці з іншими людьми;
- володіти спостережливістю, наполегливістю та цілеспрямованістю.

4.3.2 Аудитор з акредитації повинен знати та розуміти принципи, критерії та фундаментальні основи вимог, які застосовуються у сфері акредитації.

4.3.3 Аудитор з акредитації повинен бути кваліфікованим у застосуванні технік виконання перевірки, включаючи проведення опитування, аудиторські обстеження, вибірку при проведенні аудиторської перевірки, усне і письмове спілкування, збір свідчень та аналіз спостережень під час перевірки.

4.3.4 Аудитор з акредитації повинен мати загальні знання у галузі систем **менеджменту** і процесів, типових для організації, в якій проводиться перевірка. Це може включати, але не обмежується лише ними: **політику і цілі, планування**, модель методу випробування **та/або** калібрування, затвердження і впровадження, контроль якості, гарантію якості і впровадження вдосконалень тощо

4.4 Вимоги до експертів з акредитації

4.4.1 Експерт з акредитації повинен бути фахівцем в певній галузі економіки та мати спеціальні знання.

4.4.2 Експерт з акредитації повинен мати повну вищу освіту з відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) або щонайменше п'ятирічний стаж роботи у відповідній галузі економіки.

4.4.3 При неповній вищій освіті (бакалавр) або середній спеціальній освіті експерт з акредитації повинен мати не менше 10 років стажу роботи відповідного напрямку.

4.4.4 Експерт з акредитації повинен **бути ознайомленим з нормативно-правовими актами, що стосуються відповідної галузі економіки, нормативно-правовими актами, документами, положеннями, методиками і процедурами з питань акредитації.**

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 6 Всього сторінок 10

5 Порядок підготовки аудиторів, експертів

5.1 Підготовка аудитора включає в собі базову підготовку (в обсязі відповідних програм, узгоджених з НААУ), спеціальну підготовку (в обсязі семінару з підготовки аудиторів з акредитації, що проводиться НААУ) і участь у перевітках (за відповідним видом робіт з акредитації).

5.2 За наявності позитивного висновку, рекомендації ТКА та базового навчання експерт проходить спеціальну підготовку, що проводиться НААУ.

Примітка 1. Базова підготовка експерта не є обов'язковою. До спеціальної підготовки допускаються експерти, що пройшли тестування, яке проводять організації за узгодженою програмою базової підготовки або які пройшли відповідні тестування НААУ та отримали позитивний результат.

Примітка 2. Експерти визнаних міжнародних органів з акредитації при наданні відповідних доказів можуть бути внесені до Реєстру НААУ без надання рекомендацій ТКА, базової та (чи) спеціальної підготовки НААУ.

5.3 Експерт повинен взяти участь щонайменше у двох перевітках (1- акредитація органу з оцінки відповідності, 1- інспекційний нагляд за органом з оцінки відповідності) за відповідною спеціалізацією.

5.4 Керівництво, організація роботи та нагляд за діяльністю експерта покладається на головного аудитора з акредитації, який призначається наказом НААУ керівником перевірки ООВ.

5.5 Оплата за проведення НААУ підготовки персоналу з акредитації здійснюється незалежно від одержаних результатів атестації.

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 7
			Всього сторінок 10

6. Порядок проведення атестації

6.1 Атестацію аудиторів **проводить Комісія**. **Склад Комісії погоджується** Радою з акредитації та затверджується наказом НААУ.

6.2 Засідання Комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менше половини її членів.

6.3 Процес атестації аудиторів з акредитації складається з таких основних етапів:

- аналіз **поданих** документів;
- проведення співбесіди (за необхідності);
- прийняття рішення щодо атестації аудитора з акредитації;
- оформлення результатів атестації аудиторів з акредитації у вигляді протоколу засідання атестаційної комісії.

6.4 На розгляд Комісії **подаються** документи, зазначені у заявці, а також висновок підкомітету ТКА, інформація про базову підготовку та (чи) спеціальну підготовку, анкета для **Комісії** щодо визначення рівня кваліфікації, результати моніторингу, **тощо**.

6.5 У випадку **невідповідності фахівця окремим встановленим** вимогам, Комісія приймає остаточне рішення за результатом співбесіди.

6.6 За результатами аналізу наданих документів та співбесіди (за необхідності) Комісія приймає рішення щодо атестації фахівця або про відхилення його кандидатури. Рішення приймається більшістю голосів. При рівному розподілі голосів приймається рішення, за яке проголосував голова Комісії.

Діловодство веде секретар – працівник НААУ, що відповідає за роботу з персоналом з акредитації.

Протоколи засідання підписуються Головою Комісії та секретарем.

6.7 Фахівець, кандидатура якого була відхилена, має право на повторну атестацію через 1 рік.

6.8 Порядок переатестації встановлюється НААУ. В залежності від результатів діяльності аудитора за попередні три роки, може застосовуватись повна або скорочена процедура атестації. У випадку, якщо аудитор (головний аудитор) щорічно приймав участь у перевірках, відвідував семінари для персоналу з акредитації та має позитивні результати моніторингу, його переатестація здійснюється автоматично.

7. Порядок оформлення, реєстрації і видачі сертифікатів

7.1 У разі позитивного рішення Комісії щодо атестації, НААУ реєструє і видає у місячний термін відповідні сертифікати.

7.2 Сертифікат атестації чинний протягом трьох років.

7.3 **У Реєстрі НААУ ведеться облік особових справ персоналу з акредитації та облік виданих сертифікатів аудиторів з акредитації.**

8. Підтримання належного рівня компетентності

8.1 Аудитори повинні підтримувати рівень своєї компетентності шляхом:

- постійного моніторингу змін нормативно-правових актів відповідних галузей економіки, нормативних документів з питань акредитації, процедур, методів проведення перевірок;

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 8
			Всього сторінок 10

- щорічної участі у семінарах, конференціях, інших заходах, які організовує НААУ для аудиторів.

8.2 Оцінювання підтримання належного рівня компетентності **персоналу з акредитації** здійснюється шляхом аналізу результатів моніторингу.

9. Скасування сертифікату аудитора з акредитації

9.1 Скасування сертифікату аудитора здійснюється у **випадку**:

- **наявність** грубих порушень з боку персоналу з акредитації (недостовірність та необ'єктивність **оцінювання**, порушення професійних етичних норм, недотримання умов конфіденційності тощо), що були підтверджені;
- за неодноразові відмови щодо участі у заходах, спрямованих на підвищення кваліфікації (семінарах, навчаннях тощо, що організовує НААУ);
- за заявою аудитора (за віком, через хворобу тощо).

9.2 Рішення про скасування сертифікату аудитора приймає Комісія. Рішення щодо скасування сертифікату **аудитору** повідомляється письмово.

9.3 При скасуванні сертифікату аудитора **дані про нього вилучаються** з Реєстру НААУ.

10. Додаткові вимоги до персоналу з акредитації в галузі будівництва та будівельних матеріалів

10.1 Аудитори, що залучаються до робіт з акредитації в галузі будівництва та будівельних матеріалів, повинні мати досвід роботи (не менше 3 років) на підприємствах, установах, організаціях відповідної галузі економіки на посадах не нижче провідного інженера.

10.2 Експерти з акредитації, що залучаються до робіт з акредитації в галузі будівництва та будівельних матеріалів, повинні мати досвід роботи (не менше 10 років) на підприємствах, в установах, організаціях відповідної галузі економіки.

11. Додаткові вимоги до персоналу з акредитації в галузі дорожніх транспортних засобів

11.1 Аудитор з акредитації випробувальних лабораторій в галузі дорожніх транспортних засобів має бути ознайомленим з:

- системою сертифікації дорожніх транспортних засобів (ДТЗ), їх складових частин та приладдя, що діє в провідних країнах Західної Європи (насамперед в країнах ЄС);
- Женевською угодою 1958 р. "Про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року";

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 9
			Всього сторінок 10

- Правилами ЄЕК ООН та Директивами ЄС: структурою, змістом основних розділів, актуалізації, внесенням змін тощо;
- Директивою ЄС 70/156ЕЕС “Про зближення законодавства в державах-членах щодо затвердження типу автомобілів та причепів до них”;
- основними законодавчими та нормативно-правовими актами, документами, пов’язаними з сертифікацією ДТЗ, їх складовою частиною та приладдям в Україні;
- Правилами сертифікації, технічними регламентами в галузі дорожніх транспортних засобів;
- “Переліком основних засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) та випробувального обладнання (ВО)”, необхідних для проведення випробувань ДТЗ на відповідність НД (в повному обсязі), діючим в Україні.

11.2 Аудитор з акредитації органів з сертифікації в галузі дорожніх транспортних засобів має бути ознайомленим з:

- системою сертифікації дорожніх транспортних засобів (ДТЗ), їх складових частин та приладдя, що діє в провідних країнах Західної Європи (насамперед в країнах ЄС);
- Женевською угодою 1958 р. “Про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року”;
- Правилами ЄЕК ООН та Директивами ЄС: структурою, змістом основних розділів, актуалізації, внесенням змін тощо;

- знати:

- Директиву Ради 70/156 ЕЕС “Про зближення законодавства в державах-членах щодо затвердження типу автомобілів та причепів до них”.
- Директиву Комісії 98/14 ЕС, що приводить у відповідність з вимогами технічного прогресу Директиву Ради 70/156 ЕЕС;
- Директиву комісії 2001/ 116 ЕС, що приводить у відповідність з вимогами технічного прогресу Директиву Ради 70/156 ЕЕС;
- основні законодавчі та нормативно-правові акти, документи, пов’язані з сертифікацією ДТЗ, їх складові частин та приладдя в Україні.
- “Перелік основних засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) та випробувального обладнання (ВО), необхідних для проведення випробувань ДТЗ на відповідність НД (в повному обсязі), діючим в Україні.

Документ розроблено:

Начальник відділу міжнародного співробітництва _____ В.Красюк
та інформаційного забезпечення

Кваліфікаційні вимоги, порядок та правила атестації персоналу з акредитації			НААУ
ЗД-09.00.01			
Редакція 02 від 07.12.2010	Розробив: Красюк В.В.	Перевірив: Горицький В.М.	Сторінка 10
			Всього сторінок 10